

Aktsiaseltsis Tallinna Sadam võimalike korrupsiooniriskide tuvastamiseks moodustatud uurimiskomisjoni 25. veebruari 2016. a istungi päevakorrapunkti 2 juures toimunud arutelu üleskirjutus

Artur Talvik

Sa olid Tallinna Sadama (edaspidi TS) nõukogus 2003. – 2004. aastal (ühe aasta) ja alates 2007. aastast kuni 2011. aastani. Olid 2004 aastal A. Kiili ja A. Kaljuranna tagasivalimise juures. Mis sinu postitsioon oli? Siis nad valitigi esimest korda. Miks valiti just A. Kiil ja A. Kaljurand?

Tõnis Palts

Kahtlen, kas olin siis seal juures. Kas siis olid A. Kiil ja A. Kaljurand? Kas siis oli ei olnud M. Tooming, kes hiljem maha võeti korrupsiooni pärast?

(Sel ajal Tõnis Palts ei olnud nõukogus).

Artur Talvik

Aga 2008. aastal, kui A. Kaljuranna ja A. Kiili juhatuse liikmeks oleku aega pikendati, siis olid nõukogus?

Tõnis Palts

Olin jah. Ma mäletan nende inimeste suhtes ainult ühte seika, see oli siis, kui ma ei lubanud neile preemiat maksta. Ent see (preemia maksmine) suruti läbi.

Artur Talvik

Mis põhjusel sa ei lubanud neile preemiat maksta?

Tõnis Palts

Seal oli mitu sellist tehingut, mille pärast. Üks oli mingite ebamajanduslike tehingute läbisurumise pärast. (Küsitakse, mis aastal see oli?) Üks oli konkreetne Paldiski kai ehitamise juhtum, kus paarkümmend miljonit vette kallati.

Artur Talvik

Kuidas selle kai ehituseni jõuti? Kas sa olid selle otsuse tegemise juures?

Tõnis Palts

Ma olin tollel korral ära. Rääkisin välismaalt (Neinar) Seliga ja tema lubas ka nagu ehituse vastu olla, kuid pärast hääletas ikkagi poolt. Otsus võeti vastu.

Artur Talvik

Miks see läbi suruti?

Tõnis Palts

Ei mäleta. Minu isiklik arvamus on see, et pelgalt ehitajate huvides suruti see otsus läbi. Otsuse suhtes oli veel kahtlejaid. Üks oli Vooglaid, kes küsis juhatuselt, et kui kai käima ei lähe, kas vastutate oma palgaga? Vastus oli, et vastutavad jah. See peaks olema protokollitud nõukogu otsuses. Mind tollel koosolekul ei olnud.

Artur Talvik

See oli Paldiski sadama kai? Kas mäletad, kes seal ehitaja oli?

Tõnis Palts

Üks firma ehitas neid kogu aeg – Eesti Ehitus. Väidan, et rohkem võitjaid ei olnud sellest ehitusest ja ehituse risk oli üli suur.

Artur Talvik

Sa olid ka 17.-da kai ehitamise ajal nõukogus?

Tõnis Palts

Mida loetakse kai ehitamiseks? Siis ma ei olnud vist seal, ma arvan. (AT. Olid ikka)
See oli see platsi ette ehitamine, selline igaks juhuks platsi ehitamine.

Artur Talvik

Seal olid uuringud tehtud, et kohe hakkab Hiinast kaupa tulema? Uue konteinerterminali jaoks platsi ette ehitamine?

(keegi ütleb): Uue konteinerterminali jaoks.

Tõnis Palts

Igaks juhuks platsi ette ehitamine, platsi loomine. Mina olin siis nõukogus. Seal vaidlust eriti ei olnud. Kohe pidid hakkama kaubavood Hiinast tulema. Minu meelest arvestati seal A. Kanajevi tegevuse võimaliku laienemisega. Tal on see Transiidikeskus. Vaidlus tekkis seal mingil momendil, sest ta (A. Kanajev) arvas, et seda platsi talle ehitatakse.

Artur Talvik

17. kai kohta tegi Riigikontroll auditi, milles esitas ettekirjutuse, et selle ehitamisel on toimunud võimalik rikkumine.

Tarmo Olgo

Liivaveo ja kai konstruktsiooni muutuse (suurte kraanade pealepaneku vajadus) osas tehti ettekirjutus.

Tõnis Palts

Liivavedu on mul meeles. Millest see konstruktsioonimuutus tuli?

Tarmo Olgo

Konstruktsiooni muutus tuli sellest, et TS leidis, et kaid oli vaja oluliselt suurendada, kuna kohe pidid tulema suured kraanad kaile. Selle konstruktsiooni muutuse eest küsiti TS-lt 29 miljonit eurot.

Tõnis Palts

Miks me alguses kohe õiget otsust ei teinud?

Tarmo Olgo

Seda küsisime meie ka? Aga vastust me ei saanud.

Artur Talvik

Siis TS nõukogu otsustas eneseõigustuseks ühe advokaadibüroo võtta. Kas meenub?

Deniss Boroditš

Vahepeal käisid läbirääkimised Hiina sadama Ningboga ja hiinlased ütlesid, et neil oleks vajaduse selline ning sellepärast tuligi lahendusi muuta.

Tõnis Palts

Detailides seda lugu ei mäleta, aga liiva vaidluse juures ma olin.

Tarmo Olgo

Hiinlased olid toleks hetkeks juba läinud.

Artur Talvik

Rail Garanti juures Sa olid? Seda oled kõvasti kritiseerinud? Mis seal valesti tehti?

Tõnis Palts

Mul on selle kohta kirjutatud märkmed. Otsin need üles ja saadan teile. Olen seal märkinud 13 loogilist asja, mis olid oluliselt halvemad, kui teiseks jäänud pakkujal.

Artur Talvik

Aga see Rail Garant oli oluliselt odavam?

Tõnis Palts

Ta ei olnud odavam. Mul on seal märkmetes näidatud konkreetselt, miks ta ei olnud odavam. See on analoogiline parvlaevade ostuga. Tuleb vaadata, kuhu taskusse amortisatsiooni pistad. Põhiline vahe, miks see oli mitte odavam, vaid kasumlikum, pidi olema see, et nad (RG) lubasid, et uus operaator toob tuua rohkem kaupa juurde, ilma ühtegi senti ära võtmata olemasolevalt. See oli nii, et lubati kaks korda rohkem kaupa tuua Venemaalt juurde, kui meil juba kaupa oli Transiidikeskuses. See aga on täiesti ebaloogiline. Lubadused olid kirjutatud täiesti õhku ilma igasuguste tagatisteta. On võimatu tuua sellisel hulgal kaupa juurde Venemaalt! Transiidikeskus ju ka pingutas kõvasti ja nüüd tulevad mehed ja ütlevad, et toome teile kaks korda samapalju kaupa. Pärast ei toonud mitte ühtegi konteinerit!

Artur Talvik

Eellepinguid ei olnud?

Tõnis Palts

Ühtegi tagatist ei olnud. Selle kohta on mul tõesti üks põhjalik kiri olemas.

Deniss Boroditš

Küsimus on metoodikas. Transiidikeskusel oli osa territooriumi juba olemas, tal oli kasvupotentsiaal olemas. Siis ta näitaski seda kasvu step-by-step. Kogu perioodi peale see Transiidikeskuse pakkumine oli parem, aga eelistati teist, sest see lubas kohe juba esimesest aastast kasumit.

Tõnis Palts

Täiendava kaubaga. Aga see ei ole reaalne, et ühest päevast alates hakkab Eestisse tulema kaks korda rohkem kaupa. Eriti kui inimene ise ei ole kaubaga seotud. Ilma igasuguse tagatiseta. Võtta otsus vastu Venemaa ärimeeste lubaduste pealt ilma igasuguse tagatiseta!? See on ainus asi, mis mul kirjas on. 10 punkti 13-st olid õiged, mis ma olin kirja pannud.

Artur Talvik

Palun saada meile see. Eelmine küsitletav rääkis poliitilistest mõjujoontest sadama nõukogus: IRL tahtis ühte, reform teist....

Tõnis Palts

Neid mõjujooni võis ju poliitilisteks pidada, kes tahtis, aga ...

Artur Talvik

Mis need siis olid?

Tõnis Palts

Ühed kaitsesid loogilist ja teised ebaloogilist.

Artur Talvik

Kas üks partei oli loogilisem kui teine?

Tõnis Palts

Absoluutselt! IRL oli loogilisem.

Artur Talvik

Kas seepärast, et minister oli IRL-st?

Tõnis Palts

Ministri usalduskrediit suuniste andmiseks oli läbi. Minister ei saa ju iga päev suuniseid anda nõukogule. Nõukogule olid suunised antud, mille üle ironiseeriti. Eriti siis, kui minister keelas ära maa ostu, maksumusega kuskil ligi 8 miljonit. Maad, mida tookord nimetati „Vooglaiu maaks“ ja mis asus Muuga sadama kõrval. Mingi advokaadibürooga oli sel maal seos ja lõpuks jäigi maa ostmata.

Artur Talvik

Ta andis tihti suunised?

Tõnis Palts

Ei, üldse ei andnud. See oli üks ja ainus. Nõukogudes saadi ikka ilma ministri suunisteta hakkama. Ma ei tea, kas sellist kirjalikku suunist ministri poolt, mis oleks olnud vastuolus nõukogu seisukohtadega, oleks olemas. Niipalju kui mina tean, suurtes riigi firmades selliseid ei ole.

Artur Talvik

Selle ühe korraga minister siis kaotas usalduse?

Tõnis Palts

Nõukogus ironiseeriti jah nende suuniste andmise üle.

Deniss Boroditš

Ma tuleksin tagasi selle konteinerterminali juurde. Nõukogus toimus arutelu, mis tingumustel seda üldse konkursile panna. Tegemist oli suure asjaga ja riik oli läbi sadama investeerinud palju eurorahasid, siis on ju eeldus, et nõuda nendelt (konkureerijatelt) mingeid garantiisid, et nad ehitavad selle valmis, et mahud tagatakse. Kas mingeid tingimusi neile ei seatud? Kas nõukogus käis selle üle mingi arutelu? Miks sai tulla selline ettevõtte, kelle tausta keegi ei tea ja kes lubas maad ja ilmad kokku?

Tõnis Palts

Pärast arutati neid tingimusi, kui nad olid laual.

Deniss Boroditš

Kas varem neid ei arutatud?

Tõnis Palts

Ma ei mäleta, aga põhimõtteliselt pole sellel tähtsust. Pärast öeldi, et need garantiid on nõrgad. Seal oli mingi kolmanda järgu panga garantii jne. Ma arvan, et nendest punktides, mis olid objektiivsed, kui need läbi lugeda, siis oli ette teada, et see asi läbi kukub.

Artur Talvik

Sind on kaks korda nõukogust tagasi kutsutud. Kas seda põhjendati ka millegagi, miks Sind tagasi kutsuti?

Tõnis Palts

Esimene kord oli võimuvahetus, teine kord põhjendati sellega, et IRL-i Riigikogu liikmed ei ole riigi ettevõtete nõukogudes.

Artur Talvik

Kas ise võtsite sellise otsuse sisemiselt vastu?

Tõnis Palts

Jah.

Artur Talvik

Sinust sai Riigikogu liige ja seetõttu sa ei kandideerinud?

Tõnis Palts

Jah.

Tarmo Olgo

Olete olnud pikka aega nõukogus. Kas see uudis, et TS endine juhtkond sai väga tõsise korrupsioonisüüdistuse, tuli üllatusena? Kas sul oli ka nõukogus olles kokkupuutes sellega mingeid märke näha?

Tõnis Palts

Märke oli ikka näha. Aga kui ma A. Kiili käest küsimusi küsisin, hakkasin juba ise piinlikkust tundma ja siis ta vaatab mulle otsa ning küsib „Mis sa arvad, kas ma olen korruptant?“. Mul tuleb ka piir ette, ma ei saa ju ka lõpuni halb inimene olla.

Tarmo Olgo

Mis asjad need olid?

Tõnis Palts

Ei mäleta, millise juhtumi puhul. Ühel korral ta ütles jah sõna-sõnalt niimoodi. Mina esitasin täiesti loogilisi arutelu küsimusi, aga ... ei mäleta täpselt, millega seoses, aga selline käitumine võtab ju ka minul initsiatiivi maha.

Deniss Boroditš

Aga kas see võis olla Rail Garandi kohta küsimus?

Tõnis Palts

Võis olla ka see. Ma küsisin paljude asjade kohta, mul märkmed alles. Kõikide asjade juures ma ei võidelnud ka. Aga paari-kolme eriti lolli otsuse juures olen küll võidelnud. Üks oli kai ehitus, see Paldiski kai ja teine oli Rail Garant, seal oli juba äriplaanis näha viga sees. Viimase kohta tegin kohe kirjalikud märkmed. Kolmandat otsust võitlust ei tulegi meelde, vastu hääletamisi on küll olnud.

Tarmo Olgo

Kas TS nõukogus ka arutati, et see valdkond on suhteliselt korruptsioonialdis ja kas nõukogu peaks midagi tegema, et juhatust rohkem kontrollida või mingi reeglid kehtestama?

Tõnis Palts

Ei arutatud, aga nõukogu juures oli auditikomitee. See oleks pidanud taoliste asjadega tegelema ja äriplaani veelkord üle vaatama mõne koha pealt. Tulemus sõltub ju tegelikult ka sellest, kes seal auditikomitees on, kui sõltumatu ta tegelikult on ja kas soov on tegelikult mingeid tulemusi saada või mitte?

Tarmo Olgo

Kuidas tundus, kas oli soov tulemust saada või mitte?

Tõnis Palts

Püüan meelde tuletada, kas ma ise ka olin seal mõnikord või ei olnud. Ei tule meelde. Ühe asi, millega ma tegelesin, oli selle sama Paldiski kai ümberehitamine. Kas see teema on siit komisjonist läbi käinud?

Artur Talvik

Ei.

Tõnis Palts

Asi oli tegelikult nii, et seda ässitas mind tegema Merko-seltskond, et et vaadata ehituse kvaliteeti. See ehitus läks vist ka kallimaks, kui planeeritud, kas viis miljonit eurot või vähem, aga igatahes rohkem kui 1 miljon. Esialgu oli objekt valesti projekteeritud, püüti odavamalt ehitada ja kas ta isegi lagunes vist ära ehituse ajal. Jutt käib samast kaist.

Nüüd tuleb meelde – vaiad lüüakse maasse teatud sügavusele, pinnase proovid olid valed kohtade pealt võetud, seal kus hea pinnase kvaliteet oli. Õige proov oli võtmata.

Jaanus Karilaid

Rääkisid varem ironiast ministri suuniste koha. Nimetasid ühte, mis puudutas krunti (Vooglaiu maad). Kas neid rohkem ei olnud?

Tõnis Palts

Kirjalikke suuniseid rohkem ei tea, aga suuliselt esitati palju. Need puudutasid preemiate maksmist, juhatuse liikmete väljavahetamist jne. J. Parts tahtis ju juhatuse liikmed kõik välja vahetada? Viimane volituste pikendamine oli võitlus.

Jaanus Karilaid

Mis see põhjus võis olla, et ta tahtis juhatuse välja vahetada?

Tõnis Palts

Põhjused on samad. Mina kaebasin kogu nende meeste „majandushariduse,, peale jne.

Artur Talvik

Kas nad olid halvad juhid?

Tõnis Palts

Minu silme all võtsid nad küll kaks väga halba majanduslikku otsust vastu. Kindlasti oli veel teisigi ebamajanduslikke otsuseid, nagu ma kõrvalt kuulnud olen.

See jutt oli kogu aeg, ministriga igapäevaselt. Kai ehitus ja need teised asjad, mis olid nagu ette teada halvad. Mõned asjad selguvad muidugi ka pärast, sh väikesed vead. Aga kui sulle tuuakse paberid lauale ja sa ei süvene nendesse ning sa ei saa ka mingit teistsugust infot ja hinnavahe on näiteks 5 % ja paljudes asjades ei saa ka konkurssi teha jne. Siis tekib olukord, et kui sa ise ehitust otseselt ei juhi, siis on võimatu garanteerida hea tulemus. Isegi imestan, et niigi palju on ette saanud võidelda, sest selliste ehitus- ja äritehingute puhul, mis on täiesti spetsiifilised, on ikka väga raske. Ette võidelda on ikka väga raske, kohati võimatu.

Jaanus Karilaid

Mida see A. Kiili väitis, et ta liigub „nagu soomusrongis“ seal sadama juhina? Kas tal oli mingi poliitiline kaitse peal? Mis see tähendas?

Tõnis Palts

Ei oska seda kommenteerida

Artur Talvik

Kuidas see juhatuse mahavõtmise vaidlus läks?

Tõnis Palts

Ma ei olnud siis enam nõukogus. See toimus pärast. Läks nii nagu läks - niipalju, kui palju oli IRL-likaid, kui palju oli reformikaid ja sotse – nii läkski!

Henn Põlluaas

2008. aastal pikendati ka mingeid juhatuse lepinguid.

Tõnis Palts

Ma neid juhatuse lepingute pikendamisi ei mäleta. Esimest korda, kui juhatuse liikmete lepinguid pikendati, mingeid erilisi vaidlusi ei olnud. Preemia-vaidlus oli vahepeal kõva. Aga juhatuse liikmete mahavõtmise vaidlust ei olnud.

Artur Talvik

Auditikomitee kohta mainisid, et see pole tõsiseltvõetav. Sa oled teinud ettepaneku, et audiitorid annaksid ülevaate juhatuse, auditikomitee ja nõukogu otsustusprotsessi reguleerivate kordade ja muude dokumentide toimimisest.

Tõnis Palts

Mina tegin selle ettepaneku?

Artur Talvik

Ja - 2010. aastal.

Tõnis Palts

Koostöö ei toiminud. Võid ju kirjutada reegleid, aga sõltub kes seal on ja kui suurt tööd soovib teha.

Artur Talvik

See on auditikomitee. Aga kas siseaudiitori tööga puutusid ka kokku?

Tõnis Palts

Ei tule praegu meelde. Ta vahetati seal välja, ei mäleta täpselt, kindlasti kodustati ära, see toimub kiiresti. Tööd tehakse samas majas, kõrvaltoas. Ma ei mõtle midagi korruptiivset isegi vaid inimlikust aspektist lähtuvalt.

Artur Talvik

Kas sa mõtled, et selline siseauditi süsteem eelkirjeldatuna toimib?

Tõnis Palts

Sõltub inimesest.

Artur Talvik

Oled kritiseerinud nõukogu ja juhatuse tööd ja sul palju kogemusi - milline peaks olema sinu arvates selline riigile kuuluvate ettevõtete juhtimine? Kas peaks midagi teistmoodi olema?

Tõnis Palts

Riigile ei tohiks kuuluda ettevõtteid. See peaks teistmoodi olema. Selline olukord on lootusetu.

Artur Talvik

Nii kui riigile kuulub, tekivad probleemid?

Artur Talvik

Miks?

Tõnis Palts

Omanik on alati poliitiline. Omanikul on tegelik tahe. Mingisugune spetsialistide nõukogu ei sobi, pigem peaksid olema poolspetsialistid ja ühtlasi äriselt pädevad ning südametunnistusega. Aga kui panna mingid sõltumatud inimesed sinna, siis kaob see omaniku vastutus täitsa ära. See, et J. Parts on nii „läbi kotitud“, see ongi poliitiline vastutus. Kas see on õigustatud või mitte, ma ei oska siin midagi öelda, kuid see on poliitilise vastutuse väljendus.

Artur Talvik

Sa ei võta seisukohta, kas J. Parts tegi TS osas õigeid otsuseid või mitte?

Tõnis Palts

TS suhtes käitus ta küll võimete piirides. Rohkem ei olnud võimalik. Teada on ju, kes nõukogu kohad jagab, kes kutsub liikmeid ja kui tagasi kutsud, see lõpuks viib see ju valitsuse kukkumiseni.

Kui ei ole otseseid korruptiivseid fakte, on see täielikult tõestamine võimatu. Kui joonistatakse ilusaid bisnesplaanid ja kui nõukogu seda usub, näiteks Vilja Savisaar, kes nõukogus oli, seda usub, siis läheb nii ja ei saagi midagi teha. Targad inimesed joonistavad, on kõrgelt haritud, A. Kiil jt....

Artur Talvik

Kas TS nõukogu kaudu võis toimuda parteide rahastamine?

Tõnis Palts

Võis toimuda, ega otse kindlasti kuskile raha ei kantud.

Peeter Ernits

J.Mõis rääkinud korduvalt....

Tõnis Palts

Ta kuskil kahe tuhandete alguses kirus küll. Keegi tuli kabinetti, infoga, et sealt saab raha. Ta saatis selle mehe kohe välja. Niimoodi on ta mulle ka öelnud.

Kui see toimus (raha kantimine), siis väga peidetult. Olen natuke naiivne, kuid arvan, et ka see on kantimine, kui (Neinar) Seli saab osta sponsorlepingute ja – rahadega reformierakonnale hääli. See on kaudne ja mõjukam partei rahastamine kui lihtsalt kotiga raha viimine.

Artur Talvik

Kuidas?

Tõnis Palts

Teie sportlased, meie sportlased, treenigrühmad, kui palju teil neid on? Klubid ja Tartu Botaanikaiaiale ka eraldame ka 10 000 eurot.

Artur Talvik

Sa tahad öelda, et spordi rahastamine toimus?

Tõnis Palts

Ma ei tea kõike, aga sponsorrahasid sellisel kujul.... See on ohtlik. Numbrates väiksem, aga mõjult palju suurem, kui 100 000 (eurot) kotiga viia. See on pikaajalisem, aitab kaudselt parteid ja rahastab rohkem. Kui (Juhan) Parts tegi ettepaneku see TS-st ära viia, oli kisa taevani.

Ma ei tea kõike, aga sponsorrahade eraldamine sellisel kujul, see võib olla ohtlik. Numbrates väiksem, aga mõjult palju suurem, kui 100 000 (eurot) kotiga viia. See on pikaajalisem, aitab kaudselt parteid ja rahastab rohkem, tulemuse mõttes. Kui (Juhan) Parts tegi ettepaneku see TS-st ära viia, siis oli kisa taevani.

Artur Talvik

Mida see tähendab – ära viia?

Tõnis Palts

See tähendab, et võtta sedavõrd rohkem dividende ja võimaldada kultuuriministeriumil jagab taotlejatele. See oleks loogiline.

Artur Talvik

Selline ettepanek käis läbi?

Tõnis Palts

Absoluutselt, kohe peale (Neinar) Seli skandaali. Spordiinimesed tõstsid Seli kilbile, et Seli on kõige suurem rahastaja. See info oli ametlik ja käis meediastki läbi.

Artur Talvik

Sinu seisukoht on, et asutused ei peaks sponsorlusega tegelema?

Tõnis Palts

Absoluutselt.

Deniss Boroditš

See otsus on praegugi jõus, et riigi ettevõtetel keelata sponsorlus.

Tõnis Palts

Ei, sellist otsust ei ole. Praegu on sponsorluseks mingi osa kasumist, keelatud ei ole midagi. Alguses ma tahtsin kehtestada sellise korra ja see isegi vist paar kuud kehtis, et sponsoreerida tohib ainult merendusega ja merega seotud tegevusi.

Artur Talvik

Kas eraldisi jagati üks kord aastas jagati?

Tõnis Palts

Ei tea

Artur Talvik

Kas IRL oma sportlastele sealt kunagi raha ei jaganud?

Tõnis Palts

Oma sportlastele? Loomulikult jagati seda „toolide“ järgi. Rumal oleks ju mitte võtta, kui jagatakse. „Kuldaktsia“ omanik sai eraldi preemiat. Kuldaktsia oli olümpiakomitee.

Artur Talvik

Kas teie ise kasutasite sama süsteemi?

Tõnis Palts

See on paratamatu üldlevinud skeem, mis tuleb kõrvale visata. Vaat, kus lollid, et IRL ei olegi nõukogudes! Meie riigikogu liikmed ei ole. Kui IRL sportlased poleks saanud – täitsa lollid.

Peeter Ernits

Mis roll oli Kalev Lillol?

Tõnis Palts

Ei tea, nii nagu mulle tundus - truult hääletada, truult kätt tõsta. Muud andmed puuduvad.

Peeter Ernits

Oli ta mõjukas tegelane?

Tõnis Palts

Ei mäleta, et tal oleks olnud eriseisukohti.

Artur Talvik

Teisel korral oli (Neinar) Seli nõukogu esimees?

Tõnis Palts

Esimest korda oli Res Publica – Taavi Veskimägi oli minister.

Artur Talvik

Kas Neinar Seli oli hea nõukogu esimees?

Tõnis Palts

Ta oli halb esimees, surus kaks halba otsust läbi. Ta osales nende (halbade) otsuste vastuvõtmisel.

Deniss Boroditš

Tihti on riigil muud huvid, muud avalikud huvid. Majanduslikku huvi ei ole, näiteks Rail Baltica.

Tõnis Palts

Siis tuleb öelda, et pole majanduslikku huvi, vaid on muud huvid. Tuleb selgelt öelda, et ongi muud huvid, näiteks Aovere. Valitsus otsustas, et seal on need ja need huvid.

Tarmo Olgo

Kas Sulle teadolevalt nõukogu otsused sündisid nõukogus või oli esimees või mingi väike grupp, kes arutas juhatusel läbi ja siis tuldi nõukogusse?

Tõnis Palts

Ilmselt Sa ise vastasid sellele küsimusele. Loomulikult olid grupiviisilised arutelud, ma ise hoidsin ühte gruppi koos.

Peeter Ernits

Eesti Ehitus seoses Paldiski sadamaga. Kui suur mõju oli Eesti Ehitusel TS-le?

Tõnis Palts

Praegu on ehitustööd nii vähe. Seos oli Eesti Ehituse juhi ja TS vahel. Öeldi, et TS konkurssidel ei ole mõtet osaleda, Eesti Ehitus saab objektid kõik endale.

Artur Talvik

Kapitalitootlikkuse nõue: dividendid on vaja riigile tuua. Kas selle jaoks võeti vahel ka laenu?

Tõnis Palts

Milleks?

Artur Talvik

Dividendide maksmiseks. Eelmine küsitletav väitis, et selliseid asju tehti.

Tõnis Palts

Dividendi maksmiseks ei saa laenu võtta. Kuidas raamatupidamislikult saab see toimida? Siis peab majandusaruanne vale olema, sest siis pole kasumist tekkinud raha. See on normaalne majandustegevus, kui lühiajaliselt laenu võtad.

Aga kui sa näitad pikaajaliselt, et kasum on suurem ja siis maksad välja, siis peab olema valesti auditeeritud kasumiaruanne.

Siim Kiisler

Ütlesid alguses, et riigile ei peaks kuuluma äriühinguid, samas on mingid kohad, mille kaudu on vaja riigi funktsioone täita - energiajulgeolekut tagada või kui riigil on vaja jäämurdjat. Oli juttu, et võib-olla on seda kõike kõige mõistlikum teha läbi äriühingu. Riigil on mingid olukorrad ja näited, kus on riigil mingid huvid ning siis on seda kõige mõistlikum teha läbi äriühingu.

Tõnis Palts

Riik saab seda teistmoodi teha, osta sealt äriühingust neid huvisid. Ausalt osta neid sealt äriühingust. Palju rohkem kaotab selle „vusserdamisega“, kui ausalt „huvisid“ osta.

Siim Kiisler

Mõneti on ka loogiline, sest riigil on vaja kas siis jäälohkajat või saartega praamiühendust kuidagi realiseerida. Või see energiajulgeoleku näide. Kuidas riik siis ostab seda energiahulka, kui Eesti Energia ütleb, et mulle pole see majanduslikult kasulik? Aga riigil on vajalik energiajulgeolek tagada?

Tõnis Palts

Riik pani praegu sinna 50 miljonit kahjumina sisse. Samahästi ta oleks võinud enne maha müüa, raha võtta ja pärast selle vastasele teha. Ja osta pärast see energiajulgeolek Eesti Energialt.

Siim Kiisler

Paneme eelarvesse energiajulgeoleku ostmise rea?

Tõnis Palts

Oleks kõik kenasti läbipaistev – teeme selle asja selle konkreetse asja pärast. Täna elektrijaamad on..., see on muidugi liiga utoopiline jutt ja nii poliitiline. Kuid realistlikult lähenedes tuleb sellest „jamast“ lahti saamiseks viia lihtsalt vähemusosalus börsile, sellest aitaks.

Artur Talvik

Ükski poliitik ei tahaks siis nõukogus istuda.

Deniss Boroditš

Energiajulgeolekut on lihtne müüa. Aga praaminäide on küll kohatu, sest praamiteenus ju toimis ja seal mingit julgeolekuriski ei ole. Laevad käisid, inimesed sõitsid. Ma ei saa aru, miks riik pidi riigi kapitalistina laevad endale ostma ja hakkama seda teenust pakkuma? Siin on küll see küsimus, kas seda otsust oli vaja või ei olnud? Energiajulgeolek on riigi funktsioon, varustuskindlus tagada läbi oma ettevõtte ja võib-olla riik peabki vahel rohkem maksma. Aga kui teenus toimib niikuinii, siis ei ole vaja seda lammutada.

Tõnis Palts

Energiaallikad lähevad praegu väga laiali ja ostetakse niipalju sisse. Võrgu probleem on küll, võrk on monopoolne. Seal võib „tuhat kraani“ kinni keerata, aga elektrit tuleb igast torust.

Artur Talvik

Aga parvlaeva küsimusega oled nõus?

Tõnis Palts

Parvlaeva küsimust tean hästi algusest lõpuni. Minu arvamuse kohaselt oleks pidanud asja rahulikumalt ajama, aasta aega maha võtma ja tingimuste üle veel kauplema.

Ükskõik, kumb pool oleks teinud, oleks paremad tingimused saanud. Kiirustati liialt ja kiirustamise põhjus oli Neinar Seli, kes rikkus selle asja ära.

Juhan (Parts) tegi selle ettepaneku, mis lõpuks viidi ellu - Tallinna Sadama kaudu. Aga Seli ei lasknud seda aasta aega sadama nõukogus läbi. Sama ettepanekut, et kuidas sadam hakkab opereerima jne, aga aasta aega oodati. Ja siis, kui tuli uus võim, hakati täpselt sama ettepanekut ellu viima, kohe. Siis läks aga asi „nahka“, siis oleks tulnud aasta aega juurde võtta.

Deniss Boroditš

Räägid majanduslikust otstarbekusest. Kas selle näite varal oli üldse vaja süsteemi lammutada?

Tõnis Palts

Mina ei oleks teinud, aga samal ajal oli see hea, et konkurss toimus. Sellega oleks ka V. Leedolt saanud paremat hinda, see oli väga hea asi

Artur Talvik

Opereerimiskonkurss või ostmiskonkurss?

Tõnis Palts

Jah, aga aega jäi väheks. Ma arvan, et seal opereeriks V. Leedo, aga paremate tingimustega, kui see, mis saadi nende uute laevadega.

Deniss Boroditš

Aga kas Sa siin ei näe huvide konflikti, et MKM, kellele kaudselt allub Tallinna Sadam, korraldab konkursi ja põhimõtted....?

Tõnis Palts

Seal sees oli igasugust „rämpsu“. Kõik see oleks tulnud korralikult korraldada.

Deniss Boroditš

Seal oli ju huvide konflikt!

Tõnis Palts

Oleks olnud aasta aega pikem, oleks tulnud Türgi ja veel paremate hindadega. Leedol oleks lastud veel üks pakkumine teha, mis oleks olnud veel paremate hindadega ja praegu oleks võinud olla veel parem seis kui hetkel. See on see kiirustamise tulemus.

Minu ettepanek - kõik börsile! Vähemusosalus börsile! Elektrivõrku ei tasuks viia ja veel mingi asi (raudteerööpaid) ka mitte.

Artur Talvik

Mina olen samal arvamusel. Arvan, et riigil peaks osalus jääma.

Tõnis Palts

Vähemusosaluse börsile viimine päästaks 80 % „jamadest“, 20 % jääks alles.

Deniss Boroditš

Küsiks arvamust huvi pärast, see sama jäämurdja lugu?

Tõnis Palts

Mis seal küsida, see on täielik „kõnts“. Vale hinnaga, ilma konkursita, kiirustades tehtud täiesti mõttetu ost. Ta pole vist jäädki murdnud. (keegi ütleb : väga palju pole). 2004. aastal oli raske talv. Siis panime eelarvesse juurde 5 miljonit ja see oli 12 aasta peale. 5 miljonit eurot! 1 miljon eurot hoida deposiidis igal aastal – jää oleks lõhutud. Teenust ostetakse sisse.

Siim Kiisler

Kust seda sisse osta?

Tõnis Palts

Siis me ostsime ju sisse! Seesama „jurakas“ seisis ju teisel pool lahte. Nüüd me tõime ta ära.

Siim Kiisler

Väide on see, et siis on teistel ka jää, kui meil vaja jäämurdjat

Tõnis Palts

Siis oli ka, tuleb lihtsalt veidi rohkem maksta. See on sama, kui sadama remondiga, et kohe-kohe kukub kokku. Tehakse ära (remonditakse) riigi rahaga, et mitte kisa kuulda. Aga mis siis juhtuks, kui oleks kaks kuud näiteks raskendatud olukord Tallinna sadamas? Midagi ei juhtu. Navigatsioonitasudega pandi 10 korda suurem „põnts“, kui 10 aasta jooksul kaks kuud oleks halvendatud olukord.

Artur Talvik

J. Parts andis korralduse? Kes nõustas?

Tõnis Palts

Ma arvan, et need olid need laevamehed, sadama mehed „kärbsevennad“, Sillamäe sadama mehed, kes ajasid „kärbsed“ pähe. TS-l pole probleem kriitiline, aga Sillamäe sadam on kaugemal. See on samasugune jutt, et ministrina ei saa vastutust võtta ja ei suuda äriiselt mõelda, et kui tuleb külm, mis siis saab. Siis ostetaksegi ära - las (jäämurdja) seisab!

Artur Talvik

Täname külalist.

Üleskirjutuse koostas

Üleskirjutuse kooskõlastas

Kaie Masing

Uurimiskomisjoni konsultant

